

SKURATKO Titiana – Candidate of Philology Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Ukrainian and foreign literature and methods of their teaching Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University.

Scientific interests: ancient Ukrainian literature, history of Ukrainian literature of the 20th century, modern

Ukrainian poetry, literature of the Ukrainian diaspora, metalyrics, modern patriotic patriotic of children and youth, educational volunteerism as a phenomenon, modern Ukrainian war literature, mythological studies.

Стаття надійшла до редакції 16.08.2025 р.

Стаття прийнята до друку 31.08.2025 р.

УДК 796.01:37.018.2

DOI: 10.36550/2415-7988-2025-1-220-370-374

ЯЗЛОВЕЦЬКА Оксана –

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри фізичної культури та медико-біологічних досліджень

Центральноукраїнського державного університету

імені Володимира Винниченка

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2653-1662>

e-mail: ksenija-77777@ukr.net

РОЛЬ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У РОЗВИТКУ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ ТА ЇХ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У статті обґрунтовано роль наукових досліджень як ключового чинника розвитку сучасної фізичної культури і спорту. Показано їх значення для вдосконалення методик фізичного виховання, спортивної підготовки, збереження здоров'я нації та впровадження інноваційних технологій у практику. Наголошено, що сучасні дослідження мають міждисциплінарний характер, інтегруючи педагогічні, медико-біологічні, психологічні та інформаційно-технологічні аспекти, що сприяє оновленню підходів до тренувального процесу та освітньої діяльності.

Особливу увагу приділено значенню науково-дослідної діяльності для професійного становлення здобувачів вищої освіти. Вона сприяє розвитку критичного мислення, інноваційної свідомості, умінь аналізувати та узагальнювати наукові дані, що забезпечує конкурентоспроможність майбутніх фахівців фізичної культури і спорту на ринку праці.

Проаналізовано сучасні напрями наукових розвідок, зокрема: теорію і методику фізичного виховання, психолого-педагогічні аспекти підготовки спортсменів, біомеханіку рухової діяльності, спортивну медицину, інклюзивну фізичну культуру та цифровізацію навчально-тренувального процесу.

Особливу увагу приділено методологічним підходам, таким як компетентнісний (орієнтація на формування ключових компетентностей у сфері фізичної культури), системний (розгляд фізичної культури як цілісної системи, що взаємодіє з освітою та охороною здоров'я), синергетичний (акцент на самоорганізації, нелінійності та відкритості системи фізичної культури), культурологічний (фізична культура як частина загальної культури суспільства, з урахуванням цінностей і традицій) та особистісно орієнтований (фокус на індивідуальних особливостях учасників освітнього чи спортивного процесу).

Зроблено висновок, що наукові дослідження є фундаментом модернізації системи фізичного виховання і спорту, сприяють розробці інноваційних методик, зміцненню здоров'я населення та підвищенню ефективності професійної діяльності. Подальший розвиток цієї сфери потребує інтеграції в міжнародний науковий простір, посилення міждисциплінарних досліджень та активного залучення здобувачів вищої освіти до наукової роботи.

Ключові слова: наукові дослідження, фізична культура, спорт, методологічні підходи, здобувачі вищої освіти, інновації, професійне становлення.

IAZLOVETSKA Oksana –

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Physical education and Biomedical Research of

Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2653-1662>

e-mail: ksenija-77777@ukr.net

THE ROLE OF SCIENTIFIC RESEARCH IN THE DEVELOPMENT OF PHYSICAL CULTURE AND SPORTS AND ITS SIGNIFICANCE FOR HIGHER EDUCATION STUDENTS

The article substantiates the pivotal role of scientific research in advancing modern physical culture and sports, highlighting its importance for improving physical education methodologies, sports training, national health preservation, and implementing innovative technologies in practice. It emphasizes the interdisciplinary nature of contemporary research, which integrates pedagogical, biomedical, psychological, and information-technological aspects, fostering the renewal of approaches to training and educational processes.

Significant attention is devoted to the role of research activities in the professional development of higher education students. Such activities cultivate critical thinking, innovative consciousness, and the ability to analyze and synthesize scientific data, ensuring the competitiveness of future physical culture and sports professionals in the labor market.

The study analyzes current research directions, including the theory and methodology of physical education, psychological-pedagogical aspects of athlete training, biomechanics of motor activity, sports medicine, inclusive physical culture, and digitalization of the training process.

Particular focus is placed on methodological approaches: competence-based (emphasizing the formation of key competencies in physical culture), systemic (viewing physical culture as an integrated system interacting with education and healthcare), synergetic (focusing

on self-organization, non-linearity, and system openness), cultural (considering physical culture as part of societal culture, reflecting values and traditions), and personality-oriented (centering on the individual characteristics of participants in educational or sports processes).

It is concluded that scientific research forms the foundation for modernizing physical culture and sports systems, promoting innovative methodologies, enhancing public health, and improving professional performance. Further development requires integration into the global scientific community, strengthening interdisciplinary research, and actively engaging higher education students in scientific endeavors.

Keywords: scientific research, physical culture, sports, methodological approaches, higher education students, innovations, professional development.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Сучасні виклики суспільного розвитку, зростання інтересу до здорового способу життя та активного довголіття зумовлюють необхідність переосмислення ролі наукових досліджень у сфері фізичної культури і спорту. Ефективність фізичного виховання та спортивної підготовки значною мірою визначається рівнем наукового обґрунтування методів, форм і засобів, що застосовуються у практичній діяльності педагогів, тренерів і фахівців з реабілітації. Водночас розвиток цифрових технологій, біомедицини та психології відкриває нові можливості для міждисциплінарних досліджень, які сприяють оновленню підходів у цій галузі.

Наукові дослідження у сфері фізичної культури та спорту в Україні здійснюються в контексті законодавчо-нормативного регулювання, що включає Закони України «Про фізичну культуру і спорт», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про освіту», «Про вищу освіту». На основі цих законів розробляються планові та концептуальні документи, зокрема Стратегія розвитку фізичної культури і спорту на період до 2028 року, Концепція розвитку щоденного спорту в закладах освіти та інші, які визначають пріоритетні напрями розвитку наукових досліджень, інтеграцію України у міжнародний науковий простір, підтримку інновацій та впровадження сучасних методик і технологій у практику фізичного виховання та спорту.

Особливе значення науково-дослідної діяльності простежується у професійному становленні здобувачів вищої освіти. Вона забезпечує формування дослідницьких компетентностей, розвиток критичного мислення та інноваційної наукової свідомості, уміння аналізувати й узагальнювати дані, створювати й реалізовувати програми досліджень. Для майбутніх фахівців фізичної культури і спорту це є підґрунтям творчої та професійної самореалізації, конкурентоспроможності на ринку праці та готовності до впровадження новітніх технологій у практику.

Таким чином, наукові дослідження у сфері фізичної культури і спорту виступають не лише фактором розвитку галузі, а й системоутворювальним чинником професійного становлення майбутніх педагогів і тренерів, що визначає актуальність досліджуваної проблематики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Методологічні та організаційні засади наукових досліджень у сфері фізичної культури і спорту висвітлено у працях вітчизняних учених. Внесок у цю проблематику зробили В. Костюкевич, О. Шинкарук, В. Воронова, О. Борисова, Р. Ахметов, Т. Кутек, С. Козіброцький, А. Альошина, А. Товт, Н. Степчук, О. Язловецька, О. Шевченко та ін. У їхніх навчальних посібниках і методичних

матеріалах обґрунтовано методологію та методику науково-дослідної роботи, розглянуто питання формування у здобувачів вищої освіти умінь аналізувати й узагальнювати наукові дані, розробляти програми досліджень і впроваджувати результати у практику фізичного виховання та спорту.

Сучасні тенденції у розвитку наукових досліджень, що стосуються фізичного виховання здобувачів вищої освіти, ґрунтовно проаналізували М. Латишев, О. Квасниця та В. Цісар. На основі аналізу публікацій 2020–2024 рр. виокремлено чотири провідні напрями: адаптація до дистанційних умов, удосконалення методів фізичного виховання, застосування цифрових технологій та формування здоров'язбережувальної компетентності [2].

О. Внукова і Л. Томіч, аналізуючи наукові праці з фізичної культури і спорту за період з 2014 року, встановили домінування досліджень зі спеціальності «Фізична культура і фізичне виховання різних груп населення» до 2020 року та зростання уваги до проблем підготовки спортсменів, оздоровчого фітнесу, рекреації й патріотичного виховання молоді у подальший період [1].

Загалом аналіз наукових джерел засвідчує, що сучасні дослідження у сфері фізичної культури і спорту характеризуються міждисциплінарністю, орієнтацією на компетентнісний, системний і синергетичний підходи, а також активним залученням студентів до дослідницької діяльності. Це визначає їх як важливий чинник модернізації освітнього процесу й підвищення професійної готовності майбутніх педагогів і тренерів.

Метою статті є обґрунтування ролі та значення наукових досліджень у розвитку сучасної фізичної культури і спорту, а також визначення їх впливу на професійне становлення здобувачів вищої освіти. Особлива увага приділяється аналізу провідних напрямів наукових розвідок, методологічних підходів і перспектив упровадження інновацій у практику фізичного виховання та спортивної підготовки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Наукове дослідження – це особлива форма пізнавальної діяльності, що передбачає систематичне, цілеспрямоване вивчення об'єктів за допомогою методів і засобів науки з метою формулювання нових знань про досліджуване явище або процес [3]. Його сутнісними ознаками є наукова новизна, обґрунтованість положень та достовірність висновків.

Педагогічне дослідження, як одна з форм наукового пізнання, має на меті виявлення об'єктивних закономірностей навчання, виховання і розвитку особистості, а також свідоме і цілеспрямоване впровадження цих знань у практику освітнього процесу [5].

У сучасних умовах особливої ваги набуває застосування результатів педагогічних досліджень в умовах цифрової трансформації освіти, інклюзивного навчання, інноваційних технологій і компетентнісного підходу.

Критеріями ефективності науково-педагогічного дослідження є отримання нового наукового результату, збагачення теоретичних засад педагогіки, удосконалення освітніх технологій, що забезпечують якісне вирішення конкретних навчально-виховних завдань.

Результати досліджень мають відповідати ключовим науковим вимогам, таким як: актуальність; наукова новизна; теоретична й практична значущість; об'єктивність і достовірність; можливість практичного застосування отриманих висновків в інших дослідженнях або в професійній діяльності; чітке окреслення умов ефективного використання результатів у реальному освітньому середовищі [3, 5].

У цьому контексті особливу увагу привертають наукові дослідження у сфері фізичної культури, яка сьогодні розглядається не лише як складова освітнього процесу, а й як важливий інструмент збереження й зміцнення здоров'я нації. З огляду на зростання актуальності проблем здорового способу життя, цифрової трансформації освіти й спорту, дослідження в цій галузі набувають міждисциплінарного характеру, поєднуючи медико-біологічні, педагогічні, психологічні й технологічні аспекти.

Для здобувачів вищої освіти науково-дослідна діяльність виступає важливим чинником їхнього професійного становлення. Вона сприяє:

- формуванню дослідницьких компетентностей, необхідних майбутнім фахівцям для критичного аналізу та інтерпретації наукових даних;
- розвитку уміння застосовувати наукові методи у практиці фізичного виховання і спорту, що підвищує якість педагогічної та тренерської діяльності;
- інтеграції у міжнародний науковий простір через ознайомлення з сучасними трендами, цифровими технологіями та інноваційними підходами;
- формуванню професійного світогляду, що базується на поєднанні теоретичних знань і практичного досвіду;
- вихованню здоров'язбережувальної та дослідницької культури, яка є важливою для подальшої педагогічної та наукової роботи.

Таким чином, участь здобувачів вищої освіти у науково-дослідних проєктах не лише забезпечує їхню академічну мобільність і підвищує конкурентоспроможність на ринку праці, а й формує готовність до впровадження інновацій у сфері фізичної культури і спорту.

Наукові дослідження в галузі фізичної культури охоплюють широке коло питань, пов'язаних з оптимізацією фізичного виховання, збереженням здоров'я, розвитком фізичних якостей, підвищенням рівня фізичної підготовленості, профілактикою захворювань та формуванням здорового способу життя.

Провідними напрямками є:

1. Теорія і методика фізичного виховання та спорту (розробка індивідуалізованих програм, модульних систем навчання, інтеграція цифрових технологій).

2. Психолого-педагогічні аспекти підготовки спортсменів (дослідження мотивації, психологічної стійкості та впливу стресу на спортивні результати).

3. Біомеханіка рухової діяльності (аналіз техніки рухів, оптимізація тренувальних програм для підвищення ефективності та зниження травматизму).

4. Фізіологія та спортивна медицина (вивчення впливу фізичних навантажень на організм, розробка методик реабілітації після травм).

5. Інклюзивна фізична культура (адаптація програм для осіб з особливими потребами, впровадження адаптивного спорту).

6. Цифровізація фізичного виховання (використання інформаційних технологій, таких як віртуальна реальність і аналіз великих даних для персоналізації тренувань).

У межах цих напрямків розробляються ефективні програми занять, тестування та оцінювання фізичної підготовленості, впроваджуються інноваційні методики, орієнтовані на індивідуалізацію та диференціацію рухової активності.

В останній час особливу увагу приділяють цифровим технологіям: наприклад, носимим пристроям для моніторингу пульсу й активності, програмному забезпеченню для аналізу біомеханіки, а також застосуванню штучного інтелекту для прогнозування результатів тренувань. У контексті воєнного стану в Україні дослідники адаптують методики до обмежених умов, використовуючи мінімальне обладнання та вуличні майданчики для експериментів.

У сучасному дослідженні вітчизняних науковців (М. Латишев, О. Квасниця, В. Цісар) було визначено тенденції наукових розвідок у напрямі фізичного виховання здобувачів вищої освіти [2]. Для цього здійснено аналіз публікацій у базі Google Scholar за період з січня 2020 по червень 2024 року із застосуванням методів машинного навчання (зокрема кластеризації). У результаті виокремлено чотири ключові кластери, що відображають сучасні наукові пріоритети: адаптація фізичного виховання до дистанційного формату в умовах пандемії та воєнного стану (32,3% публікацій); методи та засоби фізичного виховання (спортивні ігри, фітнес, туризм) – 21,4%; застосування інформаційних технологій у фізичному вихованні – 15,5%. Інші актуальні напрями (здоровий спосіб життя, оптимізація навчального процесу, формування здоров'язбережувальної компетентності, індивідуальна рухова активність) – 30,8%.

Результати підкреслюють значущість інноваційних підходів, інтеграції цифрових технологій та індивідуалізації методів навчання для підтримки належного рівня фізичної активності і здоров'я студентів. Водночас дослідження засвідчило актуальність постійного оновлення методичних підходів і вдосконалення практик фізичного виховання у системі вищої освіти.

Сучасна методологія досліджень у фізичній культурі базується на міждисциплінарному підході, що поєднує кількісні та якісні методи. *Кількісні методи включають:* експериментальні дослідження (наприклад, педагогічні експерименти з апробацією методик), тестування рухових якостей, біомеханічні вимірювання, фізіологічні тести, відеоаналіз із наступною цифровою обробкою, анкетування зі стандартизованими шкалами, статистичний аналіз даних (описова статистика, кореляційний, факторний, кластерний аналіз, регресійне моделювання). *Якісні методи охоплюють:* інтерв'ю, спостереження, аналіз мотиваційних чинників, аналіз документів (навчальні програми, щоденники тренувань, відеозаписи), експертне оцінювання, метод фокус-груп, кейс-аналіз (розгляд конкретних ситуацій або практик), метод біографічного дослідження тощо [2, 4, 5].

Розглянемо основні методологічні підходи, що використовуються у дослідженнях фізичної культури і спорту.

Компетентнісний підхід передбачає орієнтацію на формування й розвиток ключових компетентностей особистості у сфері фізичної культури – таких як здатність до саморегуляції фізичної активності, усвідомленого ставлення до здоров'я, командної взаємодії тощо. У дослідженнях він дозволяє оцінювати не лише фізичні результати, а й соціальні, мотиваційні та когнітивні аспекти.

Системний підхід розглядає фізичну культуру як цілісну систему, що взаємодіє з іншими сферами – освітою, охороною здоров'я, соціальними інститутами. Він дозволяє враховувати всі структурні елементи (мета, засоби, методи, суб'єкти та об'єкти фізичного виховання) в єдності.

Синергетичний підхід акцентує увагу на самоорганізації, нелінійності та відкритості системи фізичної культури. Він дозволяє досліджувати складні процеси, що відбуваються як у спортивних колективах (розвиток командної динаміки, кризові й перехідні стани в підготовці), так і в ширшому контексті – зокрема, адаптацію особистості до фізичних навантажень, зміни мотивації, формування сталих моделей здорової поведінки, розвиток оздоровчих ініціатив у громаді. Застосування цього підходу сприяє розумінню фізичної культури як відкритої, динамічної та саморозвивальної системи.

Культурологічний підхід розглядає фізичну культуру як частину загальної культури суспільства, що відображає цінності, традиції, норми. Цей підхід дозволяє вивчати історико-культурні аспекти фізичного виховання, значення спорту у формуванні національної ідентичності, міжкультурні впливи.

Особистісно орієнтований підхід зосереджений на індивідуальних особливостях кожного учасника освітнього чи спортивного процесу, його мотивації, потребах, рівні підготовленості. Він дозволяє вибудовувати індивідуальні траєкторії розвитку.

Наука відіграє ключову роль у розробці сучасних підходів до організації тренувального процесу. Завдяки науковим дослідженням ство-

рюються моделі багаторічної підготовки спортсменів, визначаються оптимальні співвідношення об'ємів і інтенсивності навантажень, враховуються вікові та індивідуальні особливості. Зокрема, дослідження у сфері біохімії та фізіології дозволяють: визначити критичні пороги втоми; моделювати навантаження для досягнення надкомпенсації; запобігати перетренованості; враховувати біоритми для побудови раціонального графіка підготовки.

Окрім того, психологічні дослідження сприяють формуванню стресостійкості, мотивації, командної взаємодії та спортивної саморегуляції. Усе це позитивно впливає на результативність спортсменів і безпеку їхньої підготовки.

Сучасна спортивна наука активно інтегрує цифрові технології, що значно змінюють формат підготовки спортсменів та оцінювання їхніх результатів. До основних інновацій належать: відеоаналіз техніки рухів (з використанням програмного забезпечення Dartfish, Kinovea тощо); використання трекерів активності; онлайн-платформи для дистанційного навчання та тренувань; доповнена та віртуальна реальність у моделюванні тренувальних ситуацій; штучний інтелект у спортивній аналітиці.

Завдяки цифровим технологіям здійснюється моніторинг показників здоров'я, навантаження коригуються в режимі реального часу, а аналіз великих обсягів даних дозволяє приймати обґрунтовані тренерські рішення.

Інтеграція знань з різних наук – медицини, психології, педагогіки, біомеханіки, ІТ – забезпечує комплексне вивчення проблем фізичної культури та спорту. Міждисциплінарний підхід дозволяє: створювати нові форми оздоровчих програм; розробляти реабілітаційні комплекси для осіб з порушеннями здоров'я; адаптувати фізичну культуру до потреб інклюзивного середовища; оцінювати ефективність тренувального процесу з різних позицій.

Особливе значення мають дослідження на стику нейропсихології й спорту, які дозволяють глибше розуміти механізми мотивації, стресу, формування звичок і психічної регуляції у спортсменів.

У найближчі роки розвиток наукових досліджень у сфері фізичної культури та спорту зосередиться на: впровадженні персоналізованого підходу до фізичної активності; широкому використанні цифрових двійників спортсменів; активному використанні штучного інтелекту для прогнозування результатів; формуванні інноваційного освітнього середовища для майбутніх фахівців з фізичної культури; зміцненні міжнародної наукової співпраці.

Також актуальним залишається питання наукового супроводу фізичної культури в умовах воєнного стану, кризових ситуацій та поствоєнної реабілітації, де важлива роль належить психологічному і фізичному відновленню населення.

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Наукові дослідження є фундаментом розвитку сучасної фізичної культури та спорту. Вони забезпечують обґрунтування ефек-

тивних методик підготовки майбутніх фахівців у сфері фізичної культури і спорту, сприяють збереженню здоров'я, інтеграції інновацій та підвищенню результативності фізичної активності. Упровадження результатів міждисциплінарних досліджень, цифрових технологій та новітніх освітніх рішень відкриває нові горизонти в удосконаленні системи фізичного виховання та спортивної підготовки. Подальший розвиток наукової діяльності вимагає системної державної підтримки, міжнародної співпраці та оновлення освітніх програм.

Перспективи подальших досліджень полягають у системному аналізі та оцінці ефективності інтеграції міждисциплінарних підходів у процес формування умінь дослідницької діяльності майбутніх фахівців у сфері фізичної культури і спорту.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Внукова О. М., Томіч Л. М. Наукові дослідження з фізичної культури і спорту в Україні з 2014 р. *Physical Culture and Sport: Scientific Perspective*. 2024. Т. 2. № 1. С. 7-15.
2. Латишев М. В., Квасниця О. М., Цісар В. В. Фізичне виховання здобувачів освіти: огляд сучасних наукових досліджень. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова*. Серія 15. Вип. 7(180). 2024. С. 93-97.
3. Основи науково-дослідної роботи здобувачів вищої освіти за спеціальністю Фізична культура і спорт: навч. посіб. / В. М. Костюкевич, О. А. Шинкарук, В. І. Воронова, О. В. Борисова. Вид. 2-ге, без змін. Київ: Олімпійська література, 2019. 528 с.
4. Сергієнко Л. П. Технології наукових досліджень у фізичній культурі: підруч. для студентів вищ. навч. закладів у 2 кн. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2014. Кн. 1. 496 с.
5. Язловецька О. В., Шевченко О. В. Організація і методика проведення наукових досліджень у сфері фізичної культури: навч.-метод. посіб. Кропивницький: ФОП Піскова М. А., 2023. 240 с.

REFERENCES

1. Vnukova, O. M., Tomich, L. M. (2024). *Naukovi doslidzhennia z fizychnoi kultury i sportu v Ukraini z 2014 r.*

[Scientific research on physical culture and sports in Ukraine since 2014]. *Physical Culture and Sport: Scientific Perspective*. 2(1). 7–15. [in Ukrainian]

2. Latyshev, M. V., Kvasnytsia, O. M., Tsisar, V. V. (2024). *Fizyczne vykhovannia здobuvachiv osvity: ohliad suchasnykh naukovykh doslidzhen* [Physical education of students: A review of modern scientific research]. *Naukovyi chasopys Ukrainskoho derzhavnoho universytetu imeni Mykhaila Drahomanova*. Serii 15. 7(180). 93–97. [in Ukrainian]

3. *Osnovy nauko-doslidnoi roboty здobuvachiv vyshchoi osvity za spetsialnistiu Fizychna kultura i sport* (2019) [Fundamentals of scientific research work of higher education students majoring in Physical Education and Sports]: navch. posib. / V. M. Kostyukovich, O. A. Shynkaruk, V. I. Voronova, O. V. Borysova. 2-he vyd., bez zmin. Kyiv: Olimpiiska literatura. 528 s. [in Ukrainian]

4. Serhiienko, L. P. (2014). *Tekhnologii naukovykh doslidzhen u fizychnii kulturi* [Research technologies in physical culture]. (Book 1). Ternopil: Navchalna knyha – Bohdan. 496 p. [in Ukrainian]

5. Iazlovetska, O. V., Shevchenko, O. V. (2023). *Orhanizatsiia i metodyka provedennia naukovykh doslidzhen u sferi fizychnoi kultury* [Organization and methods of conducting scientific research in the field of physical culture]. Kropyvnytskyi: FOP Piskova M. A. 240 p. [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ЯЗЛОВЕЦЬКА Оксана – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри фізичної культури та медико-біологічних дисциплін Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: здоров'язберігаюча педагогіка, оздоровчий фітнес.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

IAZLOVETSKA Oksana – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Physical education and Biomedical Research of Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University.

Scientific interests: health-preserving pedagogy, health fitness.

Стаття надійшла до редакції 16.08.2025 р.

Стаття прийнята до друку 31.08.2025 р.

УДК 376 (437.6)

DOI: 10.36550/2415-7988-2025-1-220-374-379

КЛЮЧКОВИЧ Тетяна –

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри загальної педагогіки
та педагогіки вищої школи

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3702-1086>

e-mail: tetyana.klyuchkovych@uzhnu.edu.ua

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ В СЛОВАЦЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ

Словаччина взяла курс на послідовне впровадження принципів інклюзії як складової модернізації національної освітньої системи, що обумовлює актуальність дослідження даної проблеми. Попри задекларовану політику інклюзії, її практична реалізація у Словаччині супроводжується значними труднощами та викликами. Метою дослідження є з'ясування проблемних аспектів впровадження інклюзивної освіти в Словачській Республіці. Дослідницький фокус зосереджено на проблемах, що проявляються на інституційно-організаційному, соціокультурному рівнях та в площині практичного забезпечення інклюзії в навчальних закладах. Показано, що труднощі та суперечності впровадження інклюзії в словацькій освіті мають багаторівневий характер і простежуються як на макрорівні державної політики, так і на мікрорівні функціонування навчальних закладів. Встановлено, що інституційно-організаційні проблеми полягають у недосконалому управлінських механізмів і фінансових інструментів реалізації